

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Pyry Laine

Pianonsoitonopetusta oppilaslähtöisesti

Oppilaan ja opettajan yhteistyön lisääminen
soittotunneilla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

21.4.2020

Tekijä Otsikko	Pyry Laine Pianonsoitonopetusta oppilaslähtöisesti. Oppilaan ja opettajan yhteistyön lisääminen soittotunneilla
Sivumäärä Aika	33 sivua + 2 liitettä 4.5.2020
Tutkinto	Musiikkipedagogi
Tutkinto-ohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Soiton ja laulun opetus
Ohjaaja(t)	Annu Tuovila, MuT Ari Pekka Korhonen, MuM
<p>Opinnäytetyössäni esittelen oppilaslähtöistä pianonsoitonopetusta sekä oppilaan ja opettajan välisen yhteistyön lisäämistä soittotunneilla. Pianonsoitonopettajana olen huomannut oppilaalle sopivan soittomateriaalin löytämisessä haasteita. Oppilaiden tarpeet eivät tule aina huomioiduiksi riittävän perusteellisesti. Halusin kokeilla, miten oppilas ja opettaja voisivat yhdessä työstää soittomateriaalia ja mitä mahdollisia hyötyjä siitä syntyisi. Lisäisikö se oppilaan soittomotivaatiota tai soittamisen mielekkyyttä? Saavutettaisiinko syvempää suhdetta musiikkiin, lisääntyisikö itseohjautuvuus tai rakentuisiko oppilaalle aiempaa myönteisempi musiikillinen minäkuva?</p> <p>Tutkin yhteistyön lisäämistä neljän oppilaani kanssa. He olivat pianonsoittoa aloittelevia 10–24-vuotiaita musiikin harrastajia. Työstimme jokaisen oppilaan kanssa kahta oppilaan omaa toivekappaletta ja pyrimme säätämään kappaleiden vaikeustason oppilaalle sopivaksi. Keräsin aineistoa myös haastatteleamalla oppilaitani ja havainnoimalla omaa opetustani kokeilun aikana.</p> <p>Opetusprosessista kertyi seitsemän erilaista sovitusta oppilaiden toivekappaleista ja yksi sävellys. Soittomotivaatio ja soittamisen mielekkyys, myönteinen musiikillinen minäkuva ja syvempi suhde musiikkiin vahvistuivat tai eivät ainakaan heikentyneet oppilaillani kokeilun tuloksena. Lisäksi yhteistyön määrä ja laatu kasvoivat pianotunneillamme ja huomasin oppilaissani itseohjautuvuuteen liittyvien taitojen kehittymistä.</p> <p>Oppilaslähtöinen opettaminen on metodi, jossa opetusta lähdetään toteuttamaan ja suunnittelemaan oppilaan henkilökohtaisia tarpeita huomioiden. Pianonsoitonopetus ilman valmista materiaalia haastoi opettajana luovuuttani ja lisäsi oppituntien välissä tehtävää työtä, mutta se myös opetti paljon ja auttoi kehittymään opettajana jatkoa ajatellen. Uskon, että omista ja oppilaitteni havainnoista ja pohdinnoista olisi hyötyä myös monelle muulle opettajalle, jotka pähkäilevät saman tyyppisten ongelmien parissa.</p>	
Avainsanat	oppilaslähtöisyys, opettaja-oppilassuhde, opettajuus, instrumenttipedagogiikka, piano, soitonopetus, musiikki

Author Title	Pyry Laine Student-centered Piano Teaching. Increasing co-operation between student and the teacher
Number of Pages Date	33 pages + 2 appendices 4 May 2020
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Pedagogy
Instructor(s)	Annu Tuovila, DMus Ari-Pekka Korhonen, MMus
<p>In my thesis, I talk about student-centered piano teaching and increasing of co-operation between student and the teacher. As a piano teacher, I have noticed that it is sometimes difficult to find teaching material for my students. The educational needs of my students are not considered as much as they should. I wanted to experiment with editing and creating teaching material together with my students and see what benefits it would give. Would it increase students` motivation or enjoyment of playing the instrument? Could it make students study more unpromptedly, give a deeper meaning to music playing and improve their musical self-image?</p> <p>I was increasing the co-operation in lessons with four of my piano students. They were beginner pianists and music hobbyists from ages 10 to 24. We worked on two piano pieces with each of them, which were picked by my students, and tried to make the degree of difficulty suitable for them. During this process, I also observed my own teaching and interviewed my students.</p> <p>We created seven different piano arrangements and one original composition with the students. Motivation and enjoyment of playing music, positive musical self-image and a deeper meaning for music was improved or at least stayed the same. In addition, our co-operation and its quality increased in the lessons and I noticed my students developing skills for more self-imposed learning.</p> <p>Student-centered teaching is a method where teaching is planned especially with the students` needs and interests taken into account. Piano teaching without ready-made previously existent material challenged my creativity as a teacher and increased the work between lessons but it also helped me learn a lot more and helped me develop my teaching. I believe that me and my students` experiences and observations would be useful for many teachers who reflect on similar problems.</p>	
Keywords	student centeredness, teacher-student relationship, teaching, instrumental pedagogy, piano, music pedagogy, music

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Työn toteutus	2
2.1	Keskeiset kysymykset ja tavoitteet	2
2.2	Opetuskokeilun toteuttaminen	3
3	Keskeisimmät elementit ja prosessit oppilaslähtöisessä opetuksessa	4
3.1	Oppilaslähtöisen opettamisen vaikutukset oppilaassa	4
3.2	Oppilaslähtöinen opettaminen käytännössä	6
3.3	Opettajan työtavat, arvot ja haasteet	8
4	Opetusprosessini läpivieminen	9
4.1	Oppilaiden haastattelut	10
4.2	Oppituntien yleiskulku ja siitä syntyvä oppimateriaali	11
4.3	Työpäiväkirjan havainnoista saatava aineisto	13
5	Kokeilemiani metodeita oppilaslähtöisyyden parantamiseksi	13
5.1	Oman soiton videoiminen	13
5.2	Omat sovitukset	14
5.3	Säveltäminen ja improvisointi tunnilla	15
5.4	Mobiilisovellusten hyödyntäminen	15
6	Mitä opin oppilailtani? Opetuksen tulokset oppilaassa	15
6.1	Alkuhaastattelun tulokset	16
6.2	Elokuva- ja pelimusiikkia pianotunneilla	18
6.3	Jazz-kappale ja tunnusmusiikkia pianolle	20
6.4	Pop kappale pianosovituksiksi	22
6.5	Säveltämistä ja klassista musiikkia sointumerkeillä	24
6.6	Loppuhaastattelun tulokset	27
7	Pohdinta	30
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. Oppilaiden ennakkohaastattelu	
	Liite 2. Oppilaiden jälkihaastattelu	

1 Johdanto

Opinnäytetyöni keskittyy oppilaslähtöisen pianonsoiton opetuksen kehittämiseen. Mitä on oppilaslähtöisyys ja ketä se hyödyttää? Oppilaslähtöisessä opetuksessa yksilöidään opetus oppilaan omiin tarpeisiin ja tehdään siitä oppilaalle mielekäästä. Monet oppilaat lopettavat pianonsoiton, kun tekeminen ei tunnu enää mielekkäältä. Olen monta kertaa pianonsoiton opettajana törmännyt tilanteisiin, joissa oppilaan soittomotivaatio on hiipunut. Tällaisia tilanteita voitaisiin estää huomioimalla oppilaan tarpeet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Oppimisprosessin onnistuessa sekä opettaja että oppilas oppivat ja tekevät yhteistyötä. Näin opettajakin hyötyy oppiessaan uutta ja saamalla pitkäaikaisia oppilaita.

Miten voisin kehittää oppijalähtöisyyttä omassa opettamisessani? Huomasin jo varhain, että opetettavan asian ollessa liian haastavaa tai liian helppoa, oppilaan motivaatio alkaa usein hiipua. Toinen olennainen asia on opetettavan asian tai kappaleen merkitys oppilaalle. Usein oppilaan omat toivekappaleet sekä heidän kiinnostuksen kohteitaan ja vahvuuksiaan huomioiva oppimateriaali on oppilaasta mielekkäintä. Olen huomannut sekä itsessäni että oppilaissani sen, että kun soitettava materiaali on itselle merkityksellistä, niin soittomotivaatio voi säilyä, vaikka kappale ei vaikeustasoltaan olisikaan täysin optimaalinen. Muistan nuoruudestani, kuinka harjoittelin pitkään hyvinkin vaikeita kappaleita, jotka olivat selvästi sen hetkisen tasoni yläpuolella. Koska olin kiinnostunut juuri näistä kappaleista, jaksoin jatkaa harjoittelua, vaikka se olikin hidasta. Kun sain läksyksi kappaleen, johon minulla ei ollut tunnesidettä tai kiinnostusta, huomasin harjoittelumotivaationi laskevan riippumatta kappaleen vaikeustasosta. Myös Paul Harris (2012, 66-68) mainitsee kirjassaan, että oppilaat ovat harvoin laiskoja, kun työstävät kappaleita, jotka todella kiinnostavat heitä.

Näiden havaintojen pohjalta päätin muokata opetustani niin, että se huomioisi oppilaan taitotason ja materiaalin merkityksen oppilaalle ja että nämä kaksi asiaa olisivat mahdollisimman hyvin tasapainossa. Halusin samalla muokata opetustani oppilaslähtöisemmäksi ja parantaa yhteistyötämme soittotunneilla. Tutkittaviksi kysymyksikseni muodostui: Miten saisin lisättyä oppilaiden taitotasoa sekä tarpeita vastaavaa materiaalia ja enemmän merkityksellistä soitettavaa? Miten saisimme parannettua yhteistyötämme tunneilla oppilaan kanssa? Tältä pohjalta syntyi opinnäytetyöni keskeinen idea: muokkaisimme oppilaitteni kanssa yhdessä heidän toivekappaleistaan sopivia sovituksia.

Seuraavassa luvussa selitän tarkemmin tutkimustehtäväni eli tärkeimmät kysymykset ja tavoitteeni opetuksen kehittämiseksi ja miten toteutan opetuskokeilun. Tämän jälkeen käsittelen luvussa kolme oppilaslähtöisyyden keskeisimpiä elementtejä ja prosesseja. Luvussa neljä esittelen opetuskokeiluni ja sen jälkeen luvuissa viisi ja kuusi niiden läpiviennin ja sen jälkeen sen tuottamat tulokset.

2 Työn toteutus

Työn toteutuksen perustana oli kokeilla sellaista opettamista, jossa oppilas olisi vahvasti mukana soittomateriaalin valitsemisessa ja lisäksi sen muokkaamisessa. Tällainen oppilaslähtöinen opetus tarkoittaisi käytännössä siis sitä, että oppimisprosessissa kummatkin sekä oppilas että opettaja oppisivat jotain uutta. Oppiminen perustuisi siinä yhteistyöhön, mutta sen lähtökohtana olisi se, että opettaja suunnittelee opetuksen oppijan tarpeista käsin.

2.1 Keskeiset kysymykset ja tavoitteet

Opinnäytetyössäni keskityn siihen, miten saisin lisättyä soitettavan materiaalin merkitystä oppilaalle, niin että hän kokisi sen itselleen tärkeäksi ja mieluisaksi. Tyypillinen ongelma opetuksessa on, että soitettava kappale ei ole riittävän kiinnostava oppilaan mielestä tai tunneside kappaleeseen puuttuu. Muita haasteita ovat merkityksen tunteen ja mielekkyyden puute

Pohdin opinnäytetyössäni, miten oppilaalle merkityksellinen soittomateriaali sekä sen mukauttaminen oppilaan omiin tarpeisiin vaikuttaisi hänen sisäiseen motivaatioonsa, itseohjautuvuuteensa, itsetuntoonsa ja soittotuntien mielekkyyteen. Kiinnostuksen kohteenani oli myös selvittää pystyisikö oppilas itse tekemään muutoksia valitsemiinsa kappaleisiin tai vaikuttamaan sovituksen lopputulokseen enemmän kuin aikaisemmin. Usein pianokirjoissa ja nuottimateriaaleissa sovitus on jo valmiina ja se soitetaan tekijän lisämillä dynamiikkamerkeillä nuottikuvan mukaisesti.

Keskeinen teema opinnäytetyössäni on myös oppilaan mahdollisuus työstää opettajan kanssa toivekappaleistaan mieleisiä sovituksia. Usein toivekappaleista on vaikea löytää kunnollisia pianonotteja, tai jos niitä löytyy, voi niiden vaikeustaso ja laatu olla vaihtelevaa. Kappaleista ei välttämättä myöskään löydy kuunneltavia pianoversioita. Usein toi-

vekappale saattaa olla esimerkiksi joku tunnettu radiokappale tai vaikkapa elokuvamusiikkia, jossa on kokonainen orkesteri soittamassa. Pohdin millainen prosessi olisi opettajalle tehdä itse sovitus oppilaan toivekappaleesta tai sovittaa se yhdessä oppilaan kanssa. Tavoitteenani oli selvittää oppimista tässä prosessissa sekä mitä opettamisen haasteita se toisi. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat:

1. Kuinka rakennetaan oppilaan tarpeisiin räätälöityä opetusmateriaalia?
2. Miten kehittää enemmän merkityksellistä soitettavaa oppilaille?
3. Miten parantaa oppilaan ja opettajan välistä yhteistyötä soittotunneilla?

2.2 Opetuskokeilun toteuttaminen

Kokeilun aikana tarkastelu keskittyi neljään piano-oppilaaseen, joiden jokaisen opettamista ja soittotunteja kehitettiin prosessin aikana. Valitsin tutkimusmetodiksi laadullisen tutkimuksen, jolloin tarkastelu perustui suhteellisen pieneen tapausmäärään (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006). Näin pystyin keskittymään tarkemmin yksilöiden tarpeisiin ja varmistamaan tuntien laadukkuuden. Lisäksi pystyin näin vertailemaan tarkemmin ja huolellisemmin omaa toimintaani.

Pidin oppilaille kuusi pianotuntia, joiden aikana oli tavoitteena oppia ainakin kaksi kappaletta hyödyntäen sekä nuottimateriaalia että video- tai äänimateriaalia. Kappaleet olivat oppilaiden itse valitsemia ja teimme niistä yhteistyössä oppilaan taitotasoa vastaavia. Jos oppilaalla ei ollut mielessä toivekappaleita, niin selvitimme ensin hänen vahvuuksiinsa sekä muita mielenkiinnon kohteita ja sen jälkeen mietimme yhdessä sopivaa soitettavaa. Lähtökohtana oli, että kaikki oppilaiden toiveet saataisiin mahdollisimman hyvin toteutettua ja että kappaleet olisivat mieluisia ja merkityksellisiä oppilaille.

Haastattelin oppilaita ennen opetusjaksoa ja sen jälkeen. Ensimmäisessä haastattelussa tarkoitukseni oli kartoittaa oppilaiden taustoja ja aikaisempia kokemuksia musiikin oppimisesta sekä sen mielekkyydestä. Viimeisessä haastattelussa oli tarkoitus selvittää kokeilun tulokset ja mitä hyötyä ja kehitettävää tästä seuraisi itselleni opettajana. Lisäksi kirjasin omia havaintojani tunteista ja tallensin tekemämme sovitukset.

3 Keskeisimmät elementit ja prosessit oppilaslähtöisessä opetuksessa

3.1 Oppilaslähtöisen opettamisen vaikutukset oppilaassa

Laura Huhtinen-Hildén ja Jessica Pitt (2018, 7) vertaavat oppilaslähtöistä opettamista kasvin kasvattamiseen. Jos haluat saada kasvisi kukoistamaan, vaatii se tietyt olosuhteet, oikean määrän valoa, ravinteita ja huolenpitoa. Saman voisi sanoa pätevän meihin ihmisiin. Aivan kuten eri kasvit tarvitsevat erilaista huolenpitoa kukoistaakseen maksimaalisesti, niin myös erilaiset ihmiset tarvitsevat erilaista huolenpitoa.

Opetus on lähtökohtaisesti oppilasta varten. Miten siis opettajina saisimme oppilaastamme parhaat puolet esiin? Opettajana meidän pitäisi luopua ajatuksesta, että on huonoja ja hyviä oppilaita. Sen sijaan meidän tulisi ajatella miten voisimme auttaa oppilaitamme saavuttamaan parhaan version itsestään. (Harris 2012, 23-28.) Eli toisin sanoen miten saamme oppilaillemme myönteisen musiikillisen minäkäsityksen, hyvän itsetunnon, itseohjautuvuutta ja syvempää suhdetta musiikkiin.

Itselleni syvempi merkitys musiikkiin syntyi teini-iässä yhteissoiton kautta musiikkileireillä. Sen jälkeen päätin, että musiikista tulee minulle ammatti. Soitan mahdollisimman paljon oppilaideni kanssa, jotta heillekin tulisi kokemusta yhdessä soittamisesta. Liian usein varsinkin pianistit joutuvat soittamaan ja harjoittelemaan ainoastaan yksin eivätkä pääse jakamaan kokemuksiaan muiden kanssa. Se että pystyy jakamaan musiikin jonkun toisen ihmisen kanssa, lisää musiikkiharrastuksen mielekkyyttä. Oppilaissani olen tämän huomannut heidän puhuessaan siitä, miten ovat esittäneet osaamiaan kappaleita muille, tai miten he ovat musiikintunnilla kaverin kanssa säveltäneet omia kappaleita pianotunneilla opettajien avustuksella. Pianotunneilla yhdessä tekeminen ja yhdessä kappaleiden työstäminen on lisännyt oppilaitteni viihtymistä soittotunneilla. Esimerkiksi improvisoidessamme oppilaan kanssa bluesasteikolla huomasin ensimmäistä kertaa, miten hän alkoi soittaessaan vapautua ja liikuttamaan kehoansa ja jammailemaan yhteissoiton aikana. Tällaisia hetkiä voi olla välillä vaikeaa saavuttaa uusien oppilaiden kanssa ja varsinkin, jos soitettavalla materiaalilla ei ole tunnesidettä oppilaaseen tai tämä on vasta-alkaja eikä osaa vielä soittaa monipuolisesti itsekseen ilman opettajaa.

Tärkeää olisi siis selvittää minkälaista materiaalia oppilas haluaa soittaa, mikä saa hänet innostumaan ja kukoistamaan. Oppilaani kertoivat alkuhaastattelussa minkälaisia kappaleita he ovat kuunnelleet ja soittaneet soittotunneilla ja niiden ulkopuolella. Tämän

pohjalta saimme työstettyä heille mieluisia kappaleita ja soittomateriaalia. Oppitunneilla saamani palautteen ja kommenttien avulla uskallan sanoa, että opetuksen muuttaminen oppilaslähtöisemmäksi on syventänyt oppilaideni suhdetta musiikkiin ja lisännyt heidän itseohjautuvuuttaan. Yhdelle oppilaalle tuli yllätyksenä, miten monipuolisesti musiikkia voisi soittaa pianolla. Hän ei ollut aluksi edes ajatellut, että hänen lempikappaleistaan, jotka olivat laulettuja radiokappaleita, voisi tehdä soolopianoversioita. Itseohjautuvuutta syntyy, kun oppilasta rohkaistaan huomaamaan, että hän voi myös itse tehdä lisäyksiä kappaleisiinsa ja muokata niitä. Parhaimmillaan lisäyksiä ja muokkauksia alkaa tupsah-telemaan oma-aloitteisesti ja oppilas alkaa myös kyselemään enemmän kysymyksiä opettajalta, eikä niin että opettaja kysyisi pelkästään kysymyksiä oppilaalta. Innostuksen kasvaessa oppilaat saattavat lisäksi itse alkaa etsimään nuotteja tai opetusvideoita ha- luamistaan kappaleista ja jakamaan näitä kokemuksia opettajan kanssa.

Erja Kosonen (2001, 68-111) haastatteli 13-15 vuotiaita pianonsoittajia ja kävi ilmi, että monilla haastateltavista oli erittäin positiivinen suhde musiikkiin, he nauttivat pianotun- neistaan ja musiikki oli heille tärkeää. Oli kuitenkin myös esimerkkejä oppilaiden kriisi- vaiheista ja siitä miten he etsivät merkitystä omalle soittamiselleen. Näistä esimerkeistä voimme oppia paljon. Eräs Kososen (2001, 77) haastattelema nuori kertoi:

”Mä en yhtään tykänny soittaa menuetteja ja tällasta. Sitten mulla yksinkertaisesti lopahti innostus koko soittamiseen niitten menuettien takia... kun ei saannu soittaa mitään muuta ja näin.. no vähän aikaa meni silleen, että mä en soittanu paljon yhtään. Sitt se taas tuli, että mä soittelin ihan omiani, vapaata säestystä ja tollasta.”

Toinen yleinen kriisivaihe, josta mainittiin Erja Kososen kirjassa, oli se, kun opettajan tavoitteet ja opetusmenetelmät olivat liian erilaisia soittajan omiin tavoitteisiin ja odotuksiin nähden. Eräs Kososen haastattelema nuori totesikin (2001, 77):

”Mä en jaksais opetella kaikkea alusta. On semmonen olo, että kaikki on ollu niinkun jotenkin turhaa silleen.”

Tällaiset soittamiskriisit ovat voineet jättää paljon pettymyksen ja huonommuuden tun- teita oppilaille. Opettajana tähän voisi koittaa vaikuttaa asettamalla yhteisiä tavoitteita ja odotuksia. Myös opetusmenetelmät voisi säätää sellaisiksi, että ne palvelisivat mahdollisim- man hyvin oppilasta. Olen monesti itsekin tehnyt sen virheen opettajana, että olen anta- nut oppilaalle liian vaikean ja epäkiinnostavan läksyn, kun en ole tuntenut tai arvioinut

hänen tarpeitansa riittävän tarkasti. Yhteisistä tavoitteista ja odotuksista ei ole keskusteltu ja tämän tuloksena on usein se, että mielenkiinto soittamiseen katoaa.

Kysyin opetuskokeilun oppilailtani, oliko heillä ollut aikaisempia kokemuksia pettymyksistä ja huonommuuden tunteista musiikissa. Nuoremmilla oppilaillani ei tällaisia kokemuksia juuri ollut, tai he eivät niistä ainakaan minulle kertoneet, mutta vanhemmat oppilaani mainitsivat mm. teini-iässä itsetietoisuuden kasvaessa tällaisia tunteita joskus heidän. Niistä oli kuitenkin päästy jo yli.

Yksi oppilas kertoi miten tärkeässä roolissa kehujen ja rohkaisujen saaminen oli soittoharrastuksen aikana. Oman opetusprosessini aikana huomasin myös, miten yhteisten tavoitteiden ja odotusten säätäminen auttoi ylläpitämään ja parantamaan oppilaideni itsetuntoa. Säätämällä kappaleiden vaikeustasoa sopivaksi saimme enemmän onnistumisen tunteita ja vähensimme epäonnistumisen tuntemuksia. Hyvän oppilaan ja opettajan välisen suhteen edellytyksenä on kunnioittava ja salliva ilmapiiri. Myös virheiden tekeminen tunnilla on tärkeää ja niitä tulee väistämättä. On hyvä huomata, että kaikki tekevät virheitä, myös opettaja ja että niiden tekeminen on sallittua soittotunneilla.

3.2 Oppilaslähtöinen opettaminen käytännössä

Oppilaslähtöisyys on nykyään usein hyvän instrumenttiopetuksen lähtökohtana ja taiteen perusopetuksen tavoitteena (Hyry-Beihammer, Joukamo-Ampuja, Juntunen, Kymäläinen ja Leppänen 2013, 151). Mutta mitä tämä oppilaslähtöinen opettaminen siis tarkoittaa käytännössä?

Päivi Jordan-Kilki ja Lassi Pruuki (2012 18-27) korostavat, että oppilaslähtöinen opettaminen vaatii jatkuvaa dialogia oppilaan ja opettajan välillä. Asiantuntijat ovat määritelleet dialogin tavoitteeksi yhteisen ymmärtämisen. Jotta tämä toteutuisi, tulisi dialogin olla mahdollisimman avointa ja suoraa keskustelua (2012 18-27). Täytyy siis hyväksyä, että ihmisillä on erilaisia näkemyksiä ja toisen kuunteleminen on eriävistä mielipiteistä huolimatta tärkeää, jotta voisimme ymmärtää toisiamme paremmin.

Tutkimukset näyttäisivät vahvistaneen sosiaalisen vuorovaikutuksen olevan erittäin merkittävässä roolissa oppimisessa kertovat Päivi Jordan-Kilki, Eija Kauppinen ja Eeva Viitasalo-Korolainen (2012, 9). Monissa oppilaitoksissa opettajan rooli on muuttumassa enemmän opettamisesta ohjaajan suuntaan. Lisäksi opettajan rooli on muuttumassa

enemmän oppimisprosessissa mukana kulkijaksi. Käytännössä tämä tarkoittaa siis sitä, että oppilaan ja opettajan välinen suhde on muuttumassa perinteisemmästä mestari-ki-sälli-asetelmasta vuorovaikutuksellisempaan suuntaan. Soittamisen lisäksi opettajat ovat vahvemmin mukana myös erilaisten oppilaiden kasvussa ja kehityksessä laajemmin. Päivi Jordan-Kilki ja Lassi Pruuki korostivat myös, miten opettajan tulisi tiedostaa musiikin dialoginen luonne ja sen mahdollisuudet, siinä miten ne voivat selkeyttää myös oppilaan ajatuksia ja hänen sisäisiä psyykkisiä kokemuksiaan (2012, 18-27).

Miten tämä sitten käytännössä toteutetaan? Yksi selkeä tapa on yksinkertaisesti lisätä oppilaan ja opettajan välistä dialogia ja dialogisuutta oppitunneilla. Myös sanatonta musiikillista vuorovaikutusta voidaan lisätä esimerkiksi yhteissoiton kautta. Välillä kuitenkin yhteissoitostakin saattaa puuttua vuorovaikutuksellinen puoli. Vuorovaikutusta saattaisi edesauttaa soittaminen välillä ilman nuotteja. Monet oppilaani ovat myös sanoneet soittavansa kaikista mieluiten kappaleita ilman nuotteja, jos mahdollista. Ainakin itsessäni olen huomannut sen, että musiikillinen vuorovaikutus yhteissoitossa saattaa helpottaa, kun päästää irti nuotista soittamisesta. Nonverbaalisissa tilanteissa, kun oppilas soittaa yhdessä opettajan kanssa, jaetut tunne-elämykset ja kohtaamiset ovat tärkeitä oppilaan kehitykselle (Jordan-Kilki ja Pruuki 2012, 20).

Oppilaslähtöisessä opettamisessa opettajan tulisi tarjota oppilaalle mahdollisuus asettaa omia tavoitteita ja kannustaa itsenäiseen työskentelyyn, sekä toisten kanssa työskentelyyn. Lisäksi opettajan tulisi huomioida oppilaidensa yksilöllisyys ja tukea heidän kehitystään heidän omista lähtökohdistaan. (Hyry-Beihammer, Joukamo-Ampuja, Juntunen, Kymäläinen ja Leppänen 2013, 154.) Esimerkiksi pianoläksyistä voisi neuvotella tunnilla. Olisi hyvä kysyä oppilaalta minkälaisia läksyjä hän toivoisi opettajalta ja selvittää mitä tavoitteita hänellä itsellään on. Sen jälkeen on hyvä pohtia miten näihin tavoitteisiin päästäisiin itsenäisen työskentelyn avulla ja toisten kanssa työskentelyn avulla. Kysyessäni näitä asioita oppilailtani, monet halusivat tavoitteeksensa oppia lempikappaleensa ulkoa. Opettajan tulisi huomioida, ettei aloiteta liian nopeasti uutta kappaletta. Näin oppilas saa enemmän aikaa päästä tavoitteisiinsa. Opettajalla on myös muita keinoja auttaa ulkoa oppimisessa, esimerkiksi rohkaisemalla oppilasta ja pilkkomalla kappaletta pienempiin osiin ja kokonaisuuksiin.

Oppilaslähtöisen opettamisen yksi peruspilareista on dialogi oppilaan kanssa. Opettajana tavoitteenamme on dialogissa kehittyminen käytännön tasolla. Opettajalla on vastuu oppia kuuntelemaan oppilasta ja kysymään oikeanlaisia kysymyksiä. Minkä tyyppiset

kysymykset sitten ovat hyviä kysymyksiä? Usein pianotuntikin alkaa kysymyksellä. Hyviä kysymyksiä ovat usein sellaiset, joilla osoitamme kiinnostusta oppilasta kohtaan. Tärkeää on myös selvittää, millainen heidän viikkonsa on ylipäättään ollut. Näin ymmärrämme paremmin, millaisella mielellä oppilas on. Paul Harris esittää erilaisia käytännön alueita, joista olisi hyvä osata esittää kysymyksiä. Olisi esimerkiksi hyvä kysyä kysymyksiä, joilla voi tarkistaa ja vahvistaa sen hetkistä ymmärtämistä. Näin voidaan vahvistaa, että opettajan ja oppilaan välinen yhteistyö ja kommunikaatio on toimivaa. Oppilasta voi myös rohkaista muistamaan faktoja tai muuta informaatiota. Kysymyksiä kysyessä on kuitenkin oltava tarkkana, että oppilas osaa vastata niihin. Liian vaikeat kysymykset joihin oppilas ei osaa vastata voivat olla haitallisia oppilaan itsetunnon ja niitä tulisi välttää. (2012, 53-59.)

Paul Harris kuvailee kuinka hyvän opettajan tulisi olla kommunikaation mestari. Opettajan pitäisi oppia jatkuvasti uutta ja olla joustava. Hänen pitäisi olla hyvän ilmapiirin luoja tunneilla sekä kärsivällinen ja rauhallinen. Opettajan tulisi olla keskittynyt ja itsevarma, sekä hänellä pitäisi olla sensitiivisyyttä ja hyvät tiedostamisen taidot. Hänen tulisi toimia hyvänä roolimallina ja olla järjestelmällinen. Tämän lisäksi opettajan tulisi jakaa tietoa, taitoa sekä kokemuksia – opettaa siksi että haluaa auttaa, olla luova sekä välittävä ja ystävällinen. (2012, 16-22.) Käytännössä opettajalla on siis hyvin paljon erilaisia huomiota otettavia asioita. On kuitenkin hyvä pitää mielessä oman jaksamisen kannalta, ettei kukaan kuitenkaan ole täydellinen.

3.3 Opettajan työtavat, arvot ja haasteet

Mitä oppilaslähtöinen opetus vaatii opettajalta? Annu Tuovilan pitkittäisessä tutkimuksessa 7–13-vuotiaiden lasten musiikin harjoittamisesta ja musiikkiopisto-opiskelusta ilmeni (2003, 194), että antoisalle musiikin opiskelulle oli ensisijaisen tärkeää lapsen kokemus tyytyväisyys, lapsen oma-aloitteisuus ja terve itsearvostus, opettajien ja vanhempien tyytyväisyys ja yhteistyö sekä lapsen mahdollisuus vaikuttaa opetukseen. Nämä seikat olisi siis huomioitava opettajan työtavoissa. Mitä vaatimuksia ja haasteita ne asettavat opettajalle ja millä keinoilla näitä tärkeitä elementtejä voisi lisätä opetukseen?

Oppilaan tyytyväisyyttä voi lisätä esimerkiksi positiivisen psykologian avulla ja vahvuuspohjaisella pedagogiikalla. Oppilaslähtöisessä opettamisessa on tärkeää, että opettaja koittaa selvittää mitä oppilaan kiinnostuksen kohteet ovat, sillä oppilaan vahvuudet saattavat liittyä näihin kiinnostuksen kohteisiin. Erja Sandberg ja Kaisa Vuorinen korostavat

artikkelissaan, miten opettajien pitäisi huomioida enemmän oppilaidensa myönteistä kehitystä ja vahvuuksia. Ongelmakeskeisestä opettamisesta ja virheisiin puuttumisesta pitäisi siirtyä enemmän keskittymään oppilaan vahvuuksiin ja onnistumisiin (2015,12).

Positiivisella palautteella ja rohkaisulla on suuri vaikutus oppilaiden tyytyväisyyteen. Kaisa Vuorinen ja Erja Sandberg kirjoittavat artikkelissaan kuinka positiivisella pedagogiikalla, jossa painotetaan oppilaan vahvuuksia, saadaan oppilaan itsetuntoa ja kehitystä tuettua. Jokaisella meistä on vahvuuksia ja niitä tulisi löytää ja tunnistaa. Vahvuuksia korostavalla lähestymistavalla on suuri merkitys oppilaan hyvinvoinnille ja menestykselle. (Sandberg ja Vuorinen 2015, 13.) Kysyin asiasta myös omilta oppilailtani ja he kertoivat opettajalta saatavien kehujen nostaneen heidän soittomotivaatiansa ja innokkuuttaan. Muistan myös itse positiivisen palautteen ruokkineen omaa soittointoani merkittävästi musiikin opiskelijana. Opettajalle voi kuitenkin olla joskus haastavaa olla jatkuvasti positiivinen, mutta uskon että sellaiseen toimintaan meidän pitäisi mahdollisuuksien mukaan kuitenkin pyrkiä. Oppilaalle on hyvä muistaa antaa riittävästi positiivista palautetta pienistäkin onnistumisista ja keskittyä heidän vahvuuksiinsa, eikä pelkästään virheiden korjaamiseen.

Entä miten oppilaan oma-aloitteisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa opetukseen voisi lisätä? Opettajan näkökulmasta oppilaan oma-aloitteisuuden lisääminen voi tuntua haastavalta. Uskon että se kasvaa oppilailla luonnostaan innostuksen kasvaessa musiikkia kohtaan. Opettajana olisi siis hyvä innostaa ja rohkaista oppilasta hänen vahvuuksiensa kautta. Monet opettajat kokevat oppimisen sisältöjen suunnittelun yhdessä oppilaan kanssa kuitenkin haastavana (Hyrj-Beihammer, Joukamo-Ampuja, Juntunen, Kymäläinen ja Leppänen 2013, 154). Tämä voi johtua siitä, että jotkut opettajat haluavat vahvasti itse suunnitella opetuksensa sisällön, jotta se olisi heille itselleen mielekästä. Tällainen toiminta ei mielestäni ole kuitenkaan enää nykystandardien mukaista ja siinä tulee sivuutetuksi oppilaan tarpeet. Oppilaalla tulisi mielestäni nykypäivänä olla mahdollisuus vaikuttaa oppimateriaaliinsa, vaikka se saattaa tällöin lisätä opettajan työmäärää ja tuoda uusia haasteita.

4 Opetusprosessini läpivieminen

Tässä luvussa esittelen, miten järjestämäni opetusprosessi eteni ja miten keräsin siitä aineistoa. Kuuden opetuskerran kokeiluun osallistui neljä oppilasta: Risto (24 v.), Kaapo (10 v.), Onni (17 v.) ja Anna (21 v.). Puhun heistä työssäni peitenimillä. Kaapo oli ollut

oppilaanani kahden vuoden ajan ennen kokeilua. Muut eivät olleet aikaisemmin käyneet pianotunneilla, mutta olivat harjoitelleet pianonsoittoa itsenäisesti muutaman vuoden ajan ja heillä oli lisäksi kokemuksia jonkun muun instrumentin soitosta. Oppilaat olivat tasoltaan aloittelevia pianonsoiton harrastajia. Opetuskokeiluun sisältyi soittotuntien lisäksi haastattelut ennen ja jälkeen kokeilun. Haastattelut tehtiin suullisesti ja ne kirjattiin koneelle. Varsinaiset haastatteluiden tulokset ja tarkemmat kuvaukset oppilaiden kokemuksista ja omista kokemuksistani prosessin aikana käsittelen myöhemmin luvussa kuusi.

4.1 Oppilaiden haastattelut

Haastattelin oppilaitani suullisesti kahdessa osassa ennen ja jälkeen kuuden oppitunnin kokeilun käyttämällä etukäteen valmistamaani haastattelurunkoa (ks. Liitteet 1-2). Haastattelut suoritettiin pianotunnin yhteydessä ja varasimme yhteen haastatteluun noin kymmenen minuuttia. Haastattelut etenivät niin, että kysyin etukäteen valmistamiani kysymyksiä, jotka olin jakanut kahteen eri kategoriaan: Kysymyksiin, joihin tuli vastata asteikolla 1-10 ja avoimiin kysymyksiin, joihin sai vastata vapaasti omin sanoin.

Ensimmäinen haastattelu tehtiin ensimmäisen pianotunnin aluksi. Halusin osaan kysymyksistä vastauksen asteikolla 1-10, sillä ajattelin että näin pystyisin vertailemaan oppilaiden vastauksia keskenään paremmin. Alkuhaastattelun tavoitteena oli selvittää, miten suuri vaikutus soittomateriaalin vaikeustasolla ja sen henkilökohtaisella merkityksellä on ollut oppilaan kokemukseen soittomotiivaatiosta ja soittotuntien mielekkyydestä. Halusin siis selvittää millaiset oppilaiden taustat ja tietämys oli käsiteltävistä aiheista ennen kokeilun aloittamista. Lisäksi halusin avoimien kysymysten avulla selvittää oppilaitteni taustoja, mieltymyksiä ja kiinnostuksen kohteita, jotta voisin paremmin suunnitella opetusprosessia heidän lähtökohdistaan. Kysyin millaisesta musiikista he pitävät, millaisia toiveita ja odotuksia heillä on pianotunneista ja mikä olisi heille hyvä harjoittelun muoto. Nämä kaikki kysymykset auttoivat minua opettajana tuntemaan heidät paremmin. Kun tuntee oppilaansa paremmin, on helpompi tehdä yhteistyötä ja saada tarkempaa käsitystä ja arviota omasta opetuksestaan ja sen toimivuudesta

Pyrin tekemään haastattelutilanteesta mahdollisimman rennon ja turvallisen oppilaille. Omia oppilaitani haastateltaessa etuna oli se, että tunsin heidät kaikki ennalta jossain määrin. Koitin tehdä kysymyksistä selkeitä ja sellaisia, että niihin olisi helppo vastata.

Numeroasteikoilla vastaaminen toimi kuitenkin paremmin vanhemmilla oppilaillani ja erityisesti nuorempien oppilaideni kohdalla olisi ollut edullisempaa muokata haastattelua keskusteleivampaan ja vuorovaikutuksellisempaan suuntaan. Tallensin oppilaiden vastaukset haastattelun aikana tietokoneelle. Seurasin myös heidän elekieltään ja tein niistä huomioita. Oppilaat suhtautuivat haastattelemiseen mielestäni rennosti. En aina ehtinyt kirjoittamaan kaikkea heidän sanomisiaan tietokoneelle reaaliajassa, mutta tarvittaessa pyysin heitä toistamaan lauseitaan.

Jälkihaastattelut toteutettiin suullisesti viimeisten pianotuntien loppuksi. Olin jälleen laatinut etukäteen kysymyksiä, jotka olin jakanut kahteen eri kategoriaan: kysymyksiin, joihin tuli vastata asteikolla 1-10 ja avoimiin kysymyksiin, joihin sai vastata vapaasti omin sanoin. Ensimmäisten kysymysten tarkoituksena oli selvittää, kuinka hyvin pääsimme kokeilun aikana asettamiimme tavoitteisiin. Oppilaat saivat vastattua kysymyksiin melko nopeasti ja helposti tällä kertaa verrattuna ensimmäiseen haastatteluun. Kyseenalaistin kuitenkin käyttämäni numeroasteikon, sillä se ei välttämättä kertonut yhtä paljon oppilaiden kokemuksista, kuin vapaan keskustelun aikana tehdyt huomiot.

Loppuhaastatteluun laatimieni avoimien kysymysten tarkoituksena oli selvittää mitä kokemuksia oppilaille jäi kokeilusta ja mitä voisin opettajana oppia heiltä. Yritin keksiä tähän useamman erilaisen kysymyksen, jotta saisin mahdollisimman kattavasti oppilaitteni mielipiteitä ja kokemuksia esiin. Oppilaat saivat mielestäni nopeammin vastattua näihin kysymyksiin kuin aivan ensimmäisen haastattelun kysymyksiin. Haastattelutilanne oli edelleen rento, enkä havainnut oppilaitteni juuri kiinnittävän huomiota omien kirjauksieni tekemiseen. Siitä huolimatta jatkossa kehittäisin haastattelutilannetta enemmän vuorovaikutuksellisempaan suuntaan ja käyttäisin ennalta laadittuja kysymyksiä lähinnä teemana, jotta haastattelu olisi keskusteleivampaa. Haastattelujen äänittäminen tai videoiminen voisi olla tehokkaampi keino tallentaa haastattelutilanne. Lisäksi varaisin haastattelujen tekemiseen enemmän aikaa, jotta aiheita voisi pohtia entistä syvemmin.

4.2 Oppituntien yleiskulku ja siitä syntyvä oppimateriaali

Yhden oppitunnin kesto oli kokeilussa 45 minuuttia. En suunnitellut mitään tarkkaa rakennetta tunneilleni ennen kokeilun aloittamista, sillä halusin opetuksen olevan mahdollisimman joustavaa ja kommunikatiivista. Asetin omaksi tavoitteekseni panostaa kommunikaatioon, yhdessä soittamiseen ja yhdessä soittomateriaalin työstämiseen.

Jokaisen oppilaan kohdalla asetimme yhteiseksi tavoitteeksemme valita kaksi toivekappaletta ja työstää niistä yhdessä omat sovitukset. Sovitukset oli tarkoitus tallentaa joko videoimalla tai nuotintamalla. Päädyin lopulta prosessin aikana nuotintamaan kaikki sovituksemme tietokoneella, sillä se tuntui selkeältä. Käytimme yhden kappaleen työstämiseen aina kolme pianotuntia kerrallaan, jotta saisimme kaksi kappaletta valmiiksi kuuden kerran kokeilun aikana. Oli mielestäni järkevää ottaa vain yksi kappale kerrallaan työn alle, jotta työmäärä säilyi kohtuullisena.

Valittuamme toivekappaleet yhdessä oppilaan kanssa toin tunnille oman raakaversioni kappaleesta, jonka pohjalta aloimme muokkaamaan toivekappaletta. Yhden oppilaan kanssa päätimme kuitenkin säveltää oman kappaleen, joten sen kohdalla teimme poikkeuksen ja aloitimme saman tien tunnilla kehittämään sitä. Muuten olin valmistautunut joko opettelemalla toivekappaleen itse ulkoa jonkinlaisena omana versiona etukäteen tai toin siitä keskeneräisen nuotin, jotta voisimme yhdessä täydentää ja muokata sitä oppilaan kanssa.

Kun aloitimme työstämään kappaleita, yritin keksiä niiden ympärille mahdollisuuksia yhteissoittoon. Pyysin oppilaitani soittamaan melodiaa erikseen, jolloin pystyin itse säestämään heitä. Vastaavasti pyysin oppilaitani säestämään, kun itse soitin kappaleen melodiaa. Kokeilimme soittaa melodiaa ja säestystä eri soundeilla, jolloin soittoon tuli vaihtelevuutta. Kokeilimme myös sekä kuulovaraista että visuaalista toistamista siten, että soitin esimerkiksi pätkän kappaleen melodiaa ja oppilas toisti tämän, joko katsomalla koskettimia tai kuuntelemalla. Kokeilimme soittaa myös samoja kappaleen pätkiä yhtäaikaista eri pianoilla. Joidenkin kappaleiden kohdalla teimme myös improvisointiharjoituksia, kappaleesta saadun sointurakenteen tai asteikkojen perusteella.

Soittomateriaalin yhdessä työstäminen tarkoitti käytännössä sitä, että lisäsimme pala palalta aina jotain uutta kappaleisiin, usein oppilaan omasta toiveesta. Esimerkiksi lisää osia kappaleeseen tai enemmän ääniä ja harmoniaa, melodian muokkausta, sointujen muokkausta tai rytmin muokkausta. Lisäsimme myös dynamiikkaa ja tulkinnallisia elementtejä. Opettajana saatoin näyttää erilaisia vaihtoehtoja tai ehdotuksia, miten kappaleita voisi soittaa ja oppilaani kommentoivat tykkäsivätkö siitä vai eivät ja sen pohjalta he saivat tehdä omat valintansa, mihin suuntaan halusivat viedä kappaleen. Tärkeätä oli yrittää pitää prosessi mahdollisimman selkeänä oppilaalle. Tässä auttoi se, mitä paremmin itse osasin kappaleet.

4.3 Työpäiväkirjan havainnoista saatava aineisto

Yksi omista tavoitteistani opinnäytteessä aikana oli panostaa kommunikaatioon oppilaitteni kanssa. Kysyin tuntien aikana paljon kysymyksiä ja koitin saada myös oppilaitani kysymään niitä minulta. Siksi kirjoitin jokaisen tunnin päätteeksi itselleni havaintojani ja muistiinpanoja pianotunneista tuntipäiväkirjaan. Kiinnitin erityisesti huomiota asioihin, jotka auttoivat minua tuntemaan paremmin oppilaani. Koitin myös kerätä havaintoja oppilaiden reaktioista, mikä sai mielestäni heidät innostumaan. Kirjasin myös, miten ongelmatilanteita ratkaistiin tunnilla ja miten niitä voisi kehittää jatkossa.

5 Kokeilemiani metodeita oppilaslähtöisyyden parantamiseksi

Tämä luku sisältää koosteen niistä opettajan työkaluista, joita olen itse käyttänyt ja havainnut hyödylliseksi tämän prosessin aikana. Kerron niistä keinoista, joilla pyrin vaikuttamaan oppilaitteni oppimiseen ja yhteistyöskentelyyn havainnollisesti ja esimerkkien avulla.

5.1 Oman soiton videoiminen

Jos kappaleeseen ei löydy nuotteja tai nuotit ovat huonot, yksi nopea tapa on lähteä opettelemaan kappaletta esimerkiksi videoimisen avulla. Suurimmalla osalla oppilaista on käytösssänsä puhelin, jossa on kamera ja videointimahdollisuus. Miksei tätä voisi hyödyntää opetuksessa? Joskus videoista opetteleminen voi olla myös nopein tapa harjoitella kappaletta, jos nuotinluku tai täysin korvanvarainen opettelu on hidasta. Monet rytmimuusikot soittavat ja osaavat paljon kappaleita ilman nuotteja. Nykyäänkin jos käyn soittotunneilla opettelemassa vaikkapa jazz-musiikkia, on opettajan soiton videoiminen itselleni todella mieluisa oppimismuoto. On myös paljon teknisiä ja ilmaisullisia asioita, joita nuoteissa ei aina pysty ilmentämään. Videoiminen tuo tavallaan tähän oppimiseen kokonaan uuden ulottuvuuden. Yhä useampi instrumenttioppilas katsoo opetusvideoita esimerkiksi YouTuben tai jonkun muun videoiden jakamista tukevan verkkoalustan välityksellä ja opettajien olisi hyvä tiedostaa tämä (Rudolph ja Frankel 2009, 2).

5.2 Omat sovitukset

Usein toivekappaleista löydetyt nuotit eivät täysin vastaa odotuksia, laatu voi olla heikkoa tai sovituksen taso voi olla liian haastava tai helppo. Tuomas Vapaavuori kertoi opinnäytetyössään päätyneensä piano-oppilaidensa kanssa samanlaisten ongelmien eteen ja että oppilaiden tarpeita vastaavasta materiaalista oli jatkuvaa puutetta (2011, 2). Tällaisissa tilanteissa voisi kokeilla materiaalin muokkausta omiin tarpeisiin. Esimerkiksi Riston (24 v.) kappaleesta Aerith's theme löytyy nuottimateriaalia, mutta materiaaleihin ei ole kirjoitettu sointumerkkejä. Lisäksi ne ovat mielestäni liian pitkiä ja haastavia aloittelijoille. Muistan myös omilta soittotunneiltani lapsena, että opettaja saattoi kirjoittaa toivekappaleitteni melodioita nuottipaperille tunnin aikana. Nämä kappaleet jäivät itselleni hyvin mieleen ja se inspiroi minua myös myöhemmin itse kirjoittamaan omia melodioitani ylös.

Jos taas ollaan tilanteessa, jossa nuottimateriaali puuttuu kokonaan, niin opettajan voi olla työlästä tehdä oma sovitus alusta loppuun juuri sopivaksi oppilaalle. Tuomas Vapaavuori teki huomion opinnäytetyössään, että jos kappaleissa on tasainen rytmikka ja funktionaaliset soinnut, niin sovituksen tekeminen helpottuu (2011, 17). Olen itsekin huomannut, että sovitusten tekeminen on joskus aikaa vievää ja saattaa vaatia paljon luovuutta soittajalta. Tällaisia asioita on hyvä ottaa huomioon ennen kuin aloittaa kappaleen soittamisen.

Tekemällä oppilaalle yksinkertaistetun tai pelkistetyn raakaversio kappaleesta, mahdollistaa kappaleen yhdessä työstämistä oppilaan kanssa tunneilla. Omilla oppilaillani olen aiemmin kokeillut esimerkiksi kirjoittaa kappaleesta vain melodian ja bassoäänet ja lähtenyt siitä rakentamaan oppilaan kanssa sovitusta. Toinen vaihtoehto on kirjoittaa pelkkä melodia ja sointumerkit tai vaikka pelkät sointumerkit. Uskon myös, että kun oppilas itse muokkaa kappaleitaan, lisää se kappaleiden merkitystä hänelle. Tämä herätti tietysti opettajan asemassa kysymyksen siitä, miten saisin oppilaani muokkaamaan omaa soittomateriaaliansa mahdollisimman paljon, niin että se tapahtuisi yhteistyössä opettajan kanssa. Esimerkiksi jättämällä jotain informaatiota tarkoituksella pois nuoteista, voisi olla yksi keino. Näin oppilaalle jäisi tilaa tehdä omia muokkauksia. Toinen idea voisi olla ilman nuottia soittaminen, jolloin ehkä tulisi tehtyä enemmän ja vapaammin kuulonvaraisia muutoksia kappaleisiin. Luulen että kun soittomateriaalia saa itse muokata, niin se lisää sen merkityksellisyyttä oppilaalle ja tämä voisi olla syynä siihen, että kappaleet muuttuvat mielekkäämmiksi. Ainakin omalla kohdallani tämä pitää paikkansa.

5.3 Säveltäminen ja improvisointi tunnilla

Improvisointi soittotunneilla on hyvää yhteistä tekemistä. Olen huomannut, että monista musiikinteorian osa-alueista voi tehdä moninkertaisesti mielenkiintoisempia harjoittelemalla niitä improvisoinnin avulla. Itse huomasin tämän käydessäni soittotunneilla ja opettelemalla jazz-improvisointia. Kiinnostuin asteikoista aivan uudella tavalla, kun tajusin, että niitä voi käyttää improvisoinnissa. Improvisointi voi parhaimmillaan tuntua vapauttavalta ja olla hyvin voimakasta itseilmaisua.

Improvisointi voi myös olla hyvä väylä säveltämiselle. Improvisoinnin aikana saattaa löytää kokeilemalla mieluisia melodioita ja niistä voi kehittyä kokonaan uusia kappaleita. Näin kävi myös Kaapon (10 v.) kanssa, kun sävelsimme blues-kappaleen tunnilla.

5.4 Mobiilisovellusten hyödyntäminen

Nykyään kännykälle on saatavilla useita erilaisia musiikkiharrastusta tukevia sovelluksia. Itse olen havainnut hyödyllisimmäksi iReal Pron, joka sisältää kirjaston tuhansia erilaisia sointukiertoja olemassa olevista kappaleista. Sovellukseen voi myös tehdä omia sointukiertoja ja se luo sointukiertojen pohjalta komppitaustoja. Näin esimerkiksi piano-oppilas voi soittaa kappaletta basson ja rumpujen kanssa.

Toinen hyödyllinen väline on jokin sovellus, jolla voi hidastaa kappaleita. Tällainen on esimerkiksi Amazing Slow Downer. Siinä kappaleita voi hidastaa ja kappaleen sävellajia voi vaihtaa. Jos haluaa soittaa oppilaan kanssa biisejä levyn päälle, niin tämä on erittäin hyödyllistä. Myös omaan korvakuulolta treenaamiseen tästä on paljon apua.

6 Mitä opin oppilailtani? Opetuksen tulokset oppilaassa

Tämä luku sisältää oppilaideni tekemiä huomioita ja minun kertomukseni heidän oppimisestaan. Kerron ensin alkuhaastatteluni tulokset ja mitä sen jälkeen tapahtui oppitunneilla, millaisia sovituksia ja sävellyksiä saimme aikaan ja mitä omia opettajan työtäni ja rooliani koskevia johtopäätöksiä tein. Viimeiseksi esittelen loppuhaastattelun tulokset.

6.1 Alkuhaastattelun tulokset

Käytin alkuhaastattelun runkona etukäteen valmistettuja kysymyksiä (ks. Liite 1). Ensimmäisissä kysymyksissä halusin selvittää, miten oppilaani olivat aiemmin kokeneet kappaleiden vaikeustason vaikuttaneen heidän soittomotivaatioonsa. Vanhemmat oppilaani (Risto, 24 v. ja Anna, 21 v.), olivat selvästi kokeneet kappaleiden vaikeustasolla olleen melko suuren merkityksen heidän soittoharrastuksensa mielekkyyteen. Erityisesti Anna koki liian yksinkertaisten kappaleiden vähentäneen hänen soittomotivaatiansa. Myös Paul Harris oli tehnyt huomion siitä, että monet oppilaat kertovat nauttivansa haasteista ja vaikeiden kappaleiden soittamisesta. (2012, 61)

Nuoremmat oppilaani (Onni, 17 v. ja Kaapo, 10 v.) eivät osanneet eritellä miten vaikeat tai helpot kappaleet olivat aikaisemmin vaikuttaneet heidän soittomotivaatioonsa. He vastasivat lähes poikkeuksetta, ettei kappaleiden vaikeustasolla ollut heille juurikaan merkitystä. Voi olla, että esittämäni kysymykset eivät tulleet täysin ymmärretyiksi tai ettei heillä ollut vielä kertynyt merkittävää kokemusta aiheesta. Kysymys saattoi heidän kohdallaan olla tarpeeton, eikä se heistä ehkä tuntunut siinä hetkessä relevantilta.

Seuraavaksi kysyin soittomateriaalin muokkausta ja valitsemista koskevia kysymyksiä. Annalle (21 v.) ja Ristolle (24 v.) soittomateriaalin valintaan vaikuttaminen on ollut erittäin tärkeää heidän viihtyvyytensä kannalta. Onni (17 v.) ja Kaapo (10 v.) kertoivat myös soittomateriaaliin vaikuttamisen olevan tärkeää mutta pitivät myös siitä, että opettaja tekee joskus valintoja heidän puolestaan. Myöskin Eeva Kaisa Hyry-Beihammer, Erja Joukamo-Ampuja, Marja-Leena Juntunen, Helka Kymäläinen ja Taru Leppänen kertovat tutkimusten vahvistaneen joidenkin oppilaiden olevan haluttomia ottamaan vastuuta ja suunnittelemaan omia oppimisen sisältöjään (2013, 154). Soittomateriaalin muokkauksen taas kaikki oppilaat kertoivat olevan erittäin tärkeää tai melko tärkeää. Muokkamiseksi laskettiin siis kaikki merkinnät ja muutokset mitä on tehty soittomateriaaliin soitotunneilla tai sen ulkopuolella. Esimerkiksi dynamiikkamerkkien lisääminen tai sointujen ja melodian muokkaus sovituksissa laskettiin muokkauksiksi.

Alkuhaastattelun viimeisillä kysymyksillä halusin kartoittaa oppilaitteni taustoja, mieltymyksiä ja kiinnostuksen kohteita yleisemmällä tasolla, jotta voisin suunnitella opetuskokeiluani paremmin. Vastauksista kävi ilmi, että jokaisella oppilaalla oli hyvin erilaisia mieltymyksiä. Välillä oli myös vaikea sanoittaa ja tarkentaa, millaisista kappaleista tykkää eniten. Esimerkiksi Onni 17 sanoi: ”Mä tykkään aika lailla kaikenlaisista kappaleista”,

eikä osannut tarkentaa tai eritellä sillä hetkellä enempää mieltymyksiään. Myös itse muistan nuorempana tämän olleen hankalaa. Vanhetessa opin paremmin tarkentamaan ja ilmaisemaan opettajilleni, millaisesta musiikkityyleistä ja kappaleista pidin kaikista eniten. Myös Tuomas Vapaavuori huomasi kysyessään piano-oppilailtaan mitä he haluaisivat soittaa, että vastauksena oli usein ”ihan sama”. Opetuksen jatkuessa pitempään oppivat oppilaat vähitellen paremmin ilmaisemaan tarpeitaan (2011,16).

Kysyessäni oppilaiden odotuksista ja tavoitteista pianonsoitossa ennen kokeilua, kävi ilmi, että oppilailla oli paljon tavoitteita musiikin suhteen.

Risto (24 v.): ”Mä haluaisin oppia soittamaan sellaisia biisejä, joita pystyis soittaa tilanteissa jois on muitakin ihmisiä, kuulostais siltä et niis on hauskoja juttuja ja semmosia jotka miellyttää minua itseäni. Sellaisia, joita olisi kiva esittää kavereille.”

Kaapo (10 v.): ”Että oppis paljon uusia biisejä ja että musta tulis tosi hyvä pianisti isona.”

Kaikkia yhdisti sisäinen soittomotivaatio ja kiinnostus pianonsoittoon. Kaikilla oli innostuneisuus oppia uusia asioita ja kehittyä. Vastauksista korostui myös soittaminen. Kaikille oli tärkeää, että soittotunneilla pääsee soittamaan

Anna (21 v.): ” Soittaa kappaleita, joista tykkään. Toivoisin että oppisin paljon uutta ja että opettaja olisi vähintäänkin yhtä innostunut opettamisesta kuin minä oppimisesta.”

Onni (17 v.): ”Oppia soittamaan soitinta. Nauttia musiikista.”

Oppilaitteni kertomuksista kävi ilmi, että heillä oli eriäviä tapoja ja mieltymyksiä harjoitella. Osa halusi harjoitella pianoa nuottien avulla, toiset taas videon tai kuulokuvan avulla. Oli hyvä, että näitä asioita kävi ilmi alkuhaastattelussa, niin pystyin paremmin suunnittelemaan opetuskokeilun niin että ottaisin näitä asioita huomioon. Monet oppilaani kertoivat myös soittavansa mielellään ulkomuistista, joten tälle tuli myös tarjota mahdollisuutta soittotunneilla. Teppo Salakka kertoo myös artikkelissaan nuotittoman soittamisen olevan hyödyllistä opetuksen näkökulmasta, koska silloin musiikin tekemisen ja kuuntelun merkitys kasvaa (2012,114-115).

6.2 Elokuva- ja pelimusiikkia pianotunneilla

Risto (24 v.) oli oppilaistani vanhin ja hänellä oli pitkä soittotausta kitaran soitosta, mutta hän oli omatoimisesti ilman opettajaa opiskellut myös pianonsoittoa aikaisemmin. Oppilaalla oli hyvin tarkka näkemys siitä, mitä kappaleita hän haluaisi opetella soittamaan ja oli maininnut niistä jo etukäteen, mikä antoi minulle aikaa valmistautua tuntien pitämiseen. Ensimmäinen toivekappale oli Randy Newmanin You´ve Got a Friend in Me, albumilta Toy Story. Kuunneltuani kappaletta opettelin ensin itse soittamaan sen A-osan korvakuulolta jo ennen ensimmäistä tuntia. Tässä vaiheessa meillä ei siis ollut vielä nuottia kappaleesta, joten pyysin oppilastani kuvaamaan soittoaani hänen kännykällänsä. Kuvasimme yhteensä kolme eri videota. Yhdessä videossa molemmat kädet yhtä aikaa ja kahdessa muussa kädet erikseen. Videot kuvattiin niin että koskettimet ja kädet näkyivät selkeästi ylhäältä päin.

Tämän jälkeen aloitimme harjoittelemaan kappaletta soittamalla pala kerrallaan kumpiakin käsiä erikseen. Kehoitin oppilastani myös kommentoimaan tulkintaani melodiasta ja säestyksestä, sekä rohkaisin häntä tekemään omia muutoksia siihen halutessaan. Koitin ruokkia näin oppilaani uteliaisuutta. Myös Annika Harju (2013, 23-24) huomioi opinnäytetyössään miten uteliaisuutta ja tarkkaavaisuutta nostamalla voidaan mahdollisesti kasvattaa tai ylläpitää oppilaan sisäistä motivaatiota.

Seuraavien kahden tunnin aikana saimme lisättyä kappaleeseen B-osan ja teimme pieniä muutoksia ja lisäyksiä sovitukseen oppilaan toiveesta. Kokeilimme yhdessä soittoa, niin että toinen soittaa vasemman käden ja toinen oikean käden ja päinvastoin. Lisäksi kokeilimme soittaa kappaletta hidastetun levyversion päälle. Opettelimme ensimmäisen kappaleen siis ilman nuottia ja tein siitä oppilaalle nuotin vasta jälkeenpäin viimeisen lopputuloksen perusteella.

You´ve Got a Friend in Me

Randy Newman

Nuottiesimerkki 1. Randy Newman – You´ve Got a Friend in Me

Ensimmäisessä nuottiesimerkissä näkyy soittamamme kappaleen ensimmäiset kymmenen tahtia. Tahdeissa seitsemän ja yhdeksän on oppilaan lisäämä oikean käden kaksi ääninen vastaus melodialle. Oppilaan omat lisäykset osoittavat mielestäni hänen oma-aloitteisuuttaan ja kiinnostustaan kyseisen kappaleen kehittämiseen.

Huomasin oppilaalle olevan tärkeätä se, että kappale olisi mahdollisimman uskollinen alkuperäiselle versiolle. Melodia noudatti siis versiossamme hyvin pitkälle samaa rytmitystä kuin laulettu versiossa, eikä siinä tehty monia kompromisseja. Luovuimme kuitenkin levyversion mukaisesta stride-tyyppisestä vasemman käden komppauksesta, sillä se olisi vaikeuttanut kappaletta niin, ettei se olisi enää vastannut oppilaalle sopivaa taitotasoa.

Toinen toivekappale oli Nobuo Uematsun säveltämä Aerith´s theme (Final Fantasy VII). Tämän kappaleen kohdalla valmistin oppilaalle nuotin, johon olin kirjoittanut melodian, sekä sointumerkit. Soitimme tätä kappaletta yhdessä niin että toinen säesti soinnuilla ja toinen soitti melodiaa. Näytin oppilaalleni muutamia ideoita säestykseen ja pyysin häntä keksimään itse omanlaisensa säestyksen soitumerkkien pohjalta käyttämällä apunaan saamiaan ideoita tai esimerkiksi kuuntelemaansa levyversiota.

Aerith's theme

Nobuo Uematsu

The musical score for 'Aerith's theme' is presented in three staves. The first staff contains measures 1 through 5, with chords D, Am, D, Am, and D. The second staff contains measures 6 through 12, with chords Am, Bb, Gm, D, Bm, and F#m. The third staff contains measures 13 through 18, with chords G, D, F#m, G, and F#m.

Nuottiesimerkki 2. Nobuo Uematsu – Aerith's theme

Toisessa nuottiesimerkissä näkyy pätkä soittamamme kappaleen alkua. Huomasin että oppilaan nuotinluku oli melko hidasta, joten kirjoitimme nuottiin äänten nimet melodian yläpuolelle helpottaaksemme ja nopeuttaaksemme oppimisprosessia. Sointumerkeistä soittaminen onnistui taas helpommin.

Havaitsin myös, että oppilas pyrki mahdollisimman nopeasti eroon nuotista ja soittamaan melodiaa ulkoa, hän siis mieluummin opettelisi kappaleita korvakuulolta, kuin nuoteista. Ehkä olisimme siis voineet harjoitella tämänkin kappaleen samalla periaatteella kuin ensimmäisen kappaleen, eli ilman nuottia ja vasta jälkepäin nuotintaa sen jos tarpeellista.

6.3 Jazz-kappale ja tunnusmusiikkia pianolle

Annalla (21 v.) oli jonkun verran soittotaustaa kitaransoitosta ja ymmärrystä sointumerkeistä. Hän ei ollut kuitenkaan käynyt aiemmin pianotunneilla, mutta oli opiskellut sen soittoa itsenäisesti. Toivekappaletta ei heti tullut mieleen, mutta pienen pohdinnan jälkeen Anna sanoi haluavansa opetella soittamaan Bart Howardin sävellyksen, Fly Me To The Moon. Kappale oli itselleni jo entuudestaan tuttu, mikä nopeutti hiukan prosessia omalta kohdaltani. Mietin, miten saisimme sen sovitettua Annalle sopivan tasoiseksi. Päädyimme opettelemaan melodian yksi-äänisesti ja säestyksen kaksi-äänisesti shell-voicingeilla. Opettelimme tämän 32-tahtisen kappaleen jakamalla sen kahteen 16 tahdin

osaan. Emme käyttäneet sen opettelemiseen nuottia vaan kuvasimme Annan kännykällä videoita käsistä erikseen ja yhdessä. Opeteltuamme kappaleen tein sen pohjalta nuotin vasta jälkeinpäin.

Fly me to the moon

Bart Howard

Nuottiesimerkki 3. Bart Howard – Fly Me to the Moon

Nuottiesimerkissä kolme näkyy soittamamme kappaleen alkua. Melodian rytmitystä on yksinkertaistettu huomattavasti. Opettelimme ensin soittamaan kappaletta läpi tähän tapaan ja vasta myöhemmin muutamme melodian rytmitystä vastaamaan mahdollisimman lähelle levytettyä versiota. Tämä auttoi oppilasta etenemään kappaleen opettelussa mielestäni nopeammin, ilman että olisimme jääneet jumiin ensimmäisiin tahteihin rytmisten kuvioiden tuomien hankaluuksien takia.

Huomasin että oppilaalle oli tärkeää saada paljon onnistumisen tunteita, ja positiivista palautetta pianotuntien aikana sillä ne lisäsivät hänen innostustaan soitettavaa kappaletta kohtaan. Turhautumisen tunteet ovat itsellenikin tuttuja harjoitellessani kappaleita, joiden opettelu vaatii paljon aikaa, joten pystyin hyvin samaistumaan oppilaani tunteisiin hänen pähkäillessään seuraavan soinnun ääniä.

Toisesta toivekappaleesta Anna oli silmin nähden innoissaan. Se oli Mii Channel Theme. Kappale oli haastava, joten jouduimme muokkaamaan ja yksinkertaistamaan sitä. Emme opetelleet siis kappaletta alusta loppuun vaan päätimme ottaa siitä lyhennetyin palasen ja sovittaa sen pianolle. Tämän kappaleen kohdalla pyrimme siis tekemään nuotin, joka

olisi mahdollisimman hyvin oppilaani taitotasoa vastaava. Lopputuloksena oli 16-tahtinen kokonaisuus.

Mii Channel

Kazumi Totaka

Nuottiesimerkki 4. Kazumi Totaka – Mii Channel

Nuottiesimerkissä 4 näkyy soittamamme kappaleen ensimmäiset yhdeksän tahtia lopullisessa muodossaan. Melodian osalta kappale on alkuperäiselle versiolleen uskollinen. Emme puhuneet sointumerkeistä kappaletta opeteltaessa ja siksi ne puuttuvat myös nuottiesimerkistä. Teimme kappaleeseen yksinkertaistuksia ja vasemman käden rytmit sovitimme mukailemaan mahdollisimman pitkälle melodian rytmitystä. Vasemman ja oikean käden eriaikaiset rytmit ovat usein vaikeita synkronoida. Kun sekä vasen että oikea käsi soittaa samaa rytmiä, on se huomattavasti helpompaa.

6.4 Pop kappale pianosovitukseksi

Onnilla (17 v.) oli melko vähän aikaisempaa soittokokemusta pianonsoitosta, mutta soittoaustaa löytyi kuitenkin saksofonin soitosta useampi vuosi. Onni halusi aluksi opetella soittamaan jonkun klassisen kappaleen, mutta emme pitkän pohdinnankaan jälkeen löytäneet kappaletta, joka olisi riittävän mieluinen ja innostava. Pohdittuamme muita vaihtoehtoja Onni päätti lopulta, että haluaisi sittenkin soittaa Beatlesin Let it Be kappaleen. Kappale oli minulle jo entuudestaan tuttu, joten se helpotti työtä omalta osaltani. Mietin

minkälainen versio kappaleesta vastaisi parhaiten Onnin tasoa ja päädyimme soittamaan kappaletta aluksi ilman nuottia niin, että käytimme kolmisointuja vasemmassa kädessä ja yksiäänistä melodiaa oikeassa kädessä. Jälkeenpäin tein kappaleesta vielä nuotin, jonka annoin Onnille ja teimme siihen omia dynamiikkamerkintöjä.

Let it be

John Lennon & Paul McCartney

Nuottiesimerkki 5. John Lennon & Paul Mc Cartney – Let It Be

Nuottiesimerkissä viisi näkyy soittamamme kappaleen alkuosa. Muutimme hiukan melodian rytmitystä helpommaksi, mutta emme kuitenkaan liikaa, jotta kappale pysyisi hyvin tunnistettavana. Tuomas Vapaavuori huomio opinnäytetyössään, että mitä tutumpi kappale oppilaille on, sitä tarkemmin hän soittaa sitä jo olemassa olevan kuulokuvansa mukaan (2011, 24-25). Tästä syystä melodiarytmit olisi hyvä jättää ideaalitalanteessa sellaisiksi kuin ne ovat levytettynä. Välillä muutokset voivat kuitenkin olla perusteltuja, jos oppilas kokee ne hyväksi.

Joskus vasemman ja oikean käden koordinoiminen tuotti vaikeuksia Onnille, joten käytimme paljon aikaa sen työstämiseen tunneilla. Pop kappaleessa vasemman käden voi sovittaa myös kvinttibassolla tai yksiäänisellä bassolinjalla. Muitakin vaihtoehtoja on kuitenkin, vasemman ja oikean käden vuorottelu melodian soitossa, eri intervallien yhdistely ja sointuarpeggiot. Tuomas Vapaavuori käytti mm. näitä vasemman käden soitusvaihtoehtoja oppilailleen, ja koki ne toimiviksi (2011,29). Eri tekniikoilla voi tilanteesta riippuen

joko helpontaa tai vaikeuttaa sovitusta. Koin kuitenkin, että valmistamamme sovitus oli sopivan haastava oppilaalle sellaisenaan, eikä sitä tarvinnut helpontaa tai vaikeuttaa juurikaan.

Tämän jälkeen opettelimme seuraavan toivekappaleen, joka oli Anssi Kelan Puistossa. Tähän kappaleeseen valmistin jo etukäteen leadsheet -nuotin, jossa oli sointumerkit ja rytmisesti hyvin yksinkertaistettu melodia. Onni ei halunnut lisätä kappaleeseen mitään muita muutoksia, paitsi dynamiikkamerkkejä ja melodian rytmin muutoksia. Harjoittelimme kappaletta tunneilla yhdessä soittamalla erikseen melodiaa ja sointuja.

Puistossa

Am F C G/B Am F Anssi Kela

Nuottiesimerkki 6. Anssi Kela – Puistossa

Nuottiesimerkissä kuusi näkyy soittamamme kappaleen ensimmäiset kuusi tahtia. Nuotintiluku oli hidasta Onnille, mutta kappale oli sen verran yksinkertainen, että oppiminen pystyisi tapahtumaan suhteellisen nopeasti. Harjoiteltuamme soittamaan nuottiesimerkin mukaisesti melodian rytmin, aloimme tehdä siihen muutoksia ja vaikeuttamaan sitä asteittain, niin että se vastaisi paremmin levyversiota.

6.5 Säveltämistä ja klassista musiikkia sointumerkeillä

Kaapo (10 v.) oli nuorin oppilaistani ja hänellä oli aikaisempaa pianonsoitto taustaa noin kaksi vuotta, minun oppilaanani. Hänellä ei ollut tarkkaa toivekappaletta mielessä, joten käytimme alussa jonkun verran aikaa sen miettimiseen, kunnes saimme idean säveltää oman kappaleen. Kaapoa kiinnosti blues ja hän kertoi, että oli säveltänyt musiikintunnilla kaverin kanssa kappaletta blues-skaalan avulla. Tutustuimme ensin bluesiin hiukan yleisesti ja improvisoimme sen jälkeen C-blues asteikolla yhdessä. Tutustuimme 12-tahdin bluesrakenteeseen ja siinä oleviin sointuihin.

Itse kappale alkoi muotoutua, kun improvisoimme 12-tahdin blues rakenteeseen. Poimin Kaapon improvisoinnista palasia ja näitä palasia liikuttelemalla ja muokkaamalla saimme yhdessä tehtyä melodian pianotunnin aikana. Saman tien kirjoitin ensimmäisen version nuoteille ja rohkaisin Kaapoa tekemään siihen muutoksia halutessaan. Seuraavien tuntien aikana työstimme ja teimme pieniä muokkauksia melodiaan. Lopuksi lisäsimme kappaleeseen vielä dynamiikkamerkkejä ja keskustelimme tulkinnallisista elementeistä.

Blue Blues

Nuottiesimerkki 7. Tunnilla tehty sävellys: Blue Blues

Nuottiesimerkissä seitsemän näkyy tehty kappale kokonaisuudessaan. Ensimmäisessä neljässä tahdissa on kohoava melodialinja blues-asteikkoa pitkin ja sen jälkeen laskeva. Yhdeksännen tahdin idea tuli Kaapolla aluksi eri sävellajista, mutta siirsimme sen sopimaan G7-sointuun ja purimme sen luoman jännitteen toonikaan.

Olemme aikaisemminkin koittaneet säveltää kappaleita Kaapon kanssa tunneilla ja olen huomannut, että yksi hyvä tapa lähteä toteuttamaan tätä oppilaan kanssa on improvisointi ja valmiiden sointurakenteiden hyödyntäminen. Tällaisia luovia opetustapoja on joskus hauskaa kokeilla ja ne haastavat myös opettajaa kehittymään.

Toisen kappaleen valinta oli jälleen vaikeaa keksiä, joten kysyin yleisemmin minkä tyyppistä kappaletta Kaapo toivoisi, että soitamme seuraavaksi. Ehdotin erilaisia kategorioita, kuten esimerkiksi elokuvamusiikkia, popmusiikkia, kansanmusiikkia, jazz-musiikkia ja klassista. Myös Tuomas Vapaavuori huomasi opinnäytetyössään, että opettajalle on eduksi olla avoin erilaisille musiikkityyleille ja tästä on hyötyä, kun valitaan oppilaalle sopivaa soittomateriaalia (2011,18). Pienen pohdinnan jälkeen Kaapo sanoi haluavansa opetella jotain klassista musiikkia. Jatkoimme kappaleen valintaa pohtimalla minkälaista klassista Kaapo haluaisi soittaa, iloista surullista ja niin edelleen. Kaapo halusi soittaa jonkun klassisen mollikappaleen, joten aloimme yhdessä etsimään sellaista kappaletta. Kuunneltuamme neljää eri vaihtoehtoa löysimme sopivan kappaleen, jonka Kaapo halusi opetella soittamaan. Löysimme kappaleesta videon, jonka pohjalta Kaapo pääsi tutustumaan ja opettelemaan melodiaa kotonaan. Kappale oli vaikea joten ehdotin että Kaapo voisi aluksi tutustua pelkkään melodiaan ja hypätä vaikeiden kohtien yli. Kirjoitin kappaleesta helponnetun version nuoteille seuraavaa tuntia varten ja opettelimme kappaleen loppuun sen pohjalta pienillä muutoksilla.

Etude in A minor

Louise Farrenc

Am E Am B^o Am

Nuottiesimerkki 8. Louise Farrenc – Etude in A minor

Nuottiesimerkissä 8 näkyy soittamamme kappaleen ensimmäiset seitsemän tahtia. Melodiaa on helponnettu alkuperäisestä versiosta tahdeissa viisi ja kuusi, lisäksi päädyimme kirjoittamaan vasemman käden sointumerkeillä. Usein klassisia kappaleita ei ole totuttu soittamaan sointumerkkien avulla. Kaapon tapauksessa koin, että se oli kuitenkin hyödyllinen tapa, sillä sointumerkit olivat hänelle tuttuja ja se antoi vapauksia muokata vasemman käden vaikeustasoa tarpeen mukaan. Vasen käsi voisi soittaa kappaleessa siis esimerkiksi pelkkää bassoääntä, kolmisointua tai arpeggiota riippuen siitä, kuinka haastavan kappaleesta haluaa tehdä.

6.6 Loppuhaastattelun tulokset

Olin laatinut loppuhaastattelua varten kysymysrunгон, jota pitkin oppilaiden haastattelut etenivät (ks. Liite 2). Halusin saada haastatteluissa oppilailtani arviota kokeilun onnistumisesta. Oppilaistani tuntui, että olimme onnistuneet löytämään mieluisaa soitettavaa tunneille erittäin paljon. Aion jatkossakin miettiä oppilaitteni kanssa tarkasti, millaisia kappaleita valitsemme opeteltaviksi. Vastausten perusteella oppilaat olivat myös muodostaneet jonkinlaisen tunnesiteen soitettaviin kappaleisiin ja ne tuntuivat heille melko merkityksellisiltä tai erittäin merkityksellisiltä. Tämä todennäköisesti auttoi heitä ylläpitämään soittomotivaatiota kokeilun aikana.

Soittomateriaalin yhdessä muokkaaminen koettiin suurimmilta osin hyödyllisenä. Ainoastaan Kaapo (10 v.) ei osannut sanoa oliko se hänen kohdallaan hyödyllistä. Voi olla, että kysymyksen asetteleminen ei ollut paras mahdollinen näin nuorelle oppilaalle ja hän ehkä koki kysymyksen haastavana. Jos olisin tehnyt haastattelutilanteesta enemmän keskustelun, olisin ehkä saanut paremmin huomioitua eri-ikäiset haastateltavat ja parannettua kommunikaatiotamme. Pääpiirteittäin haastattelusta kävi kuitenkin ilmi, että soittomateriaalin yhdessä muokkaus kokeilun aikana koettiin hyvänä asiana, ja tulokset vastaavat siten alkuhaastattelun vastauksia, jossa myös huomattiin, että materiaalin muokkauksella oli merkitystä. Oppilaat kokivat kokeilun suurimmalta osin onnistuneena ja olivat tyytyväisiä lopputulokseen.

Seuraavaksi halusin selvittää, mitä kokemuksia meille jäi käteen tästä opetuskokeilusta ja mitä voisimme oppia jatkoa ajatellen. Oppilaani pohtivat kokeilusta saamiaan oppeja seuraavasti:

Anna (21 v.): ”Opin uusia biisejä, joita voin soittaa. Sain myös intoa pianonsoittoon ja inspiraatiota.. tutustua enemmän pianonsoiton maailmaan. Tarkoitan myös niinku historiaa ja teoriaa.”

Kaapo (10 v.): ”Opin aika paljon.. ehkä uudet biisit ja biisien teko oli kivaa.”

Risto (24 v.): ”Ihan semmonen pelimanni soittaja fiilis jäi siitä. Ehkä vähän osaan nyt semmosta jazz vivahteista biisiä nyt soittaa ja joka myös on tunnettu kappale.”

Onni (17 v.): ”Opin kärsivällisyyttä, koska oppiminen edellyttää lukuisia toistoja.”

Kaikki oppilaat osasivat nimetä jonkin asian minkä olivat oppineet tai saaneet kokeilusta itselleen. Itse koin kokeilun jälkeen tuntevani oppilaani paremmin kuin aikaisemmin. Uskon sen auttavan minua, kun jatkan heidän opettamistaan tulevaisuudessa.

Opettajan asemassa minusta tuntui, että kappaleiden muokkaus yhteistyö sujui selkeimmin, käytettäessä nuottia. Esimerkiksi silloin kun olin jättänyt jotain informaatiota tarkoituksella pois nuotista ja oppilas sai itse täydentää sitä. Monet oppilaistani kuitenkin halusivat soittaa paljon myös ilman nuotteja, jolloin koin muokkauksen yhteistyön hieman haastavampana. Luulen myös, että koska kyseessä oli aloittelevia pianonsoittajia niin opettajana piti ottaa senkin takia enemmän vastuuta sovitusten tekemisessä. Näin oppilaat kommentoivat sovitusten muokkausta yhdessä:

Anna (21 v.): ”Se oli kivaa.”

Kaapo (10 v.): ”Ei se ollu niin haastavaa, mutta oli se kivaa.”

Risto (24 v.): ”Tykkäsin siitä, että opettaja teki valtaosan sovituksesta, mutta että sai itse kuitenkin vielä vaikuttaa ja lisätä siihen piniä yksityiskohtia.”

Onni (17 v.): ”en osaa sanoa.. Se oli hyvä että niitä kappaleita muokattiin minulle sopiviksi. En välttämättä olisi ilman apua kuitenkaan osannut tehdä hyviä muokkauksia.”

Olen huomannut omalla kohdallani pianonsoitonoppilaana uuden kappaleen löytämisessä välillä haasteita. On ollut helpompi keksiä uusi kappale yhdessä opettajan kanssa, kuin vapaa-ajalla mietiskellen. Joskus hyvän kappaleen löytää ihan sattumalta, mutta nopeiten sen on yleensä löytänyt opettajan kanssa yhteistyössä. Oppilaani nostivat esiin sen, että pitävät paljon kappaleista, jotka eivät alun perin ole pianoverisoita. He kokivat siis joskus ongelmaksi myös sen, etteivät tunne riittävän paljon pianokappaleita, jotta osaisivat ehdottaa uusia biisejä. Tällaisia haasteita he kokivat ja nostivat esiin sopivan kappaleen löytämisestä:

Anna (21 v.): ”En kokenut haasteita. Mä löysin sen wii biisin sattumalta tik tokista ja ajattelin että haluan tän. No jos mä valitsen biisin josta ei oo mitää nuotteja niin se voi olla opettajalle vaikeeta. Haastavaa on ehkä keksii yht äkkii joku uus biisi. Se vaatii aikaa et löytää hyvän.”

Kaapo (10 v.): ”Ei se oo nii vaikeeta tai hankalaa mutta on tärkeää että löytyy kiva en osaa sanoa. Jos se on semmone biisi josta ei oo pianoversiota.”

Risto (24 v.): ”No haasteita siinä nyt on tietysti se että se biisi, tietysti jos se on ihan semmone omalaatunen kappale, niin se voi olla vaikea tuoda pianolle. Omalla kohdalla siinä ei tuntunut olevan ongelmaa.”

Onni (17 v.): ”Niin toi on aika hyvä kysymys mikä siitä tekee niin haastavaa. En tunne niin monta pianokappaletta, jotka ois mun tasolle sopivia.”

Seuraavaksi kysyin oppilailtani mitkä asiat he kokivat, että lisäsi tai lisäisi kappaleiden merkitystä itselleen. Vastauksissa korostui oppilaiden henkilökohtainen suhde musiikkikappaleisiin. Kappaleen on oltava sellainen, josta oppilas tykkää. Olen itsekin tästä oppilaideni kanssa täysin samaa mieltä. Tällaisia asioita he nostivat esiin kysyessäni mikä lisäisi kappaleiden merkitystä heille itselleen:

Anna (21 v.): ”Tunneside.. Aika, et kuinka pitkään on tuntenu sen biisin. Jotkut vanhemmat biisit on tosi nostalgisia.”

Kaapo (10 v.): ”Jos saa soittaa mistä ite tykkää.”

Risto (24 v.): ”Jos kappaleen on kuullut mieleenpainuvassa tilanteessa esim. elokuvassa. Biisit joissa on yllättäviä ja haastavia kohtia on itselle semmosia.”

Onni (17 v.): ”Et saa vetää semmosii biisejä mistä ite tykkää.”

Kappaleiden harjoittelu oli tuntunut oppilaista mielekkäältä kokeilun aikana. Harjoittelin myös itse oppilaideni valitsemissä kappaleissa. Mielestäni on hyvä, että myös opettaja joutuu harjoitteluun, eikä vain soittatuta oppilaille itse tuntemiaan ja valmiiksi harjoiteltuihin kappaleisiin. Se on myös opettajalle mielekästä oppia uusia asioita oppilailtaan. Näin oppiminen on yhteistyössä tapahtuva prosessi. Näin oppilaat kommentoivat harjoitteluaan kokeilun aikana:

Anna (21 v.): ”Välillä turhauttavaa, koska oisin heti halunnu osata kaiken ja mulla oli semmone olo, että heti kun opin yhden osan olisin halunnut oppia lisää.”

Kaapo (10 v.): ”Ei niin vaikeeta, välillä on vaikeeta harjotella jos on vaikeeta biisi tai jos en tiiä mikä on C7.”

Risto (24 v.): ”Se oli aika helppoa. Pala kerrallaan. Täytyy vain yks pieni kohta kerrallaan. Ei jäänyt sellainen olo että jäi jumiin. Se oli ihan leppoisaa.”

Onni (17 v.): ”Se ei tunnu vaikealta.”

Yhteenvedona loppuhaastattelun tuloksista voi todeta, että oppilaat olivat tyytyväisiä saamaansa opetukseen ja kokeilu oli siten onnistunut. Voi toki myös olla, että osa myönteisestä palautteesta johtui miellyttämisen halusta. Samanlaisia huomioita teki myös Erja Kosonen haastateltuaan tutkimuksessaan oppilasta, joka kertoi välillä haluavansa miellyttää opettajaansa, sillä piti hänestä ihmisenä (2001, 104). Tällaisista asioista oppilaani mainitsivat kysyessäni heiltä palautetta ja kehitettävää prosessin aikana saamastaan opetuksesta:

Anna (21 v.): ”Ei mul oo mitään kritisoitavaa. En osaa sanoa.”

Kaapo (10 v.): ”No mun mielest ollu ihan hyvii.”

Risto (24 v.): ”Niin no jotain et tää ei sisältänyt ihan hirveesti puhdasta teknistä opiskelua, jos ois ollu enemmän tunteja, ois voinu myös keskittyä esim. pianonsoiton tekniikkaan tai muihin alueisiin, joita nyt jäi käsittelemättä.”

Onni (17 v.): ”Ei oikee oo mitää, mulle tämä toimintamalli oli juuri sopiva.”

Risto osasi kertoa kaipaavansa vielä laajempaa käsitystä pianonsoitosta, tämän huomiointi oli jäänyt taka-alalle, kun keskityimme intensiivisesti vain toivekappaleisiin. Tämän tyyppiin seikkoihin aion siis jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Yleisesti koin myös itse tällaisen oppilaslähtöisen opettamisen erittäin hyvänä metodina ja aion jatkaa sen soveltamista tulevilla pianotunneilla.

7 Pohdinta

Olen suurimmilta osin tyytyväinen siihen, miten opetuskokeilu onnistui. Sain ainakin alustavia vastauksia kappaleessa kaksi esittämiini tutkimuskysymyksiin. Oppilaan tarpeisiin räätälöityä opetusmateriaalia on mahdollista työstää yhdessä oppilaan kanssa onnistuneesti ja enemmän merkityksellistä soitettavaa oppilaille saa esimerkiksi soittamalle heidän toivekappaleitaan tunneilla ja työstäen niitä. Yhteistyö oppilaan ja opettajan

välillä taas paranee kommunikaatiotaitojen kehittyessä ja kokemuksen aiheesta lisääntyessä opettajana. Opetuskokeilu lisäsi niitä kumpiakin tämän prosessin aikana itselläni.

Kokeilussa oli myös paljon asioita, joita tekisin paremmin jatkossa. Esiin nousi myös uusia kysymyksiä, joita olisi hyvä ottaa paremmin huomioon. Opetusprosessini tulokset ovat mielestäni vasta alustavia aiheesta ja oman opettajuuteni kehittäminen jatkuu näiden teemojen parissa vielä pitkään.

Oppilaiden haastattelut voisi tehdä huolellisemmin ja niihin voisi varata enemmän aikaa. Jatkossa huomioisin paremmin oppilaiden ikäerot kysymysteni asettelussa ja muokkaisin haastattelutilannetta enemmän keskustelempaan ja vastavuoroisempaan kommunikaatioon. Uskon että kokeiluun olisi näillä muutoksilla tullut enemmän aineistoa ja huomioita. Myös haastattelujen tallentaminen esimerkiksi videoimalla tai äänittämällä, olisi todennäköisesti ollut huolellisempi tapa tallentaa keskustelut, kuin koneelle kirjaaminen samanaikaisesti.

Otin opinnäytetyön alussa esiin oppilaan itseohjautuvuuteen, soittamisen mielekkyyteen ja minäkuvaan liittyviä kysymyksiä. Opetuskokeilun tuloksissa näistä asioista voi tehdä joitakin alustavia johtopäätöksiä. Huomasin oppilaissani oma-aloitteisuutta ja että heillä oli mielestäni terve musiikillinen minäkuva. He myös nauttivat musiikkiharrastuksestaan. Monia näistä piirteistä heillä tosin oli jo ennen kokeiluun ryhtymistä ja esimerkiksi positii-visen musiikillisen minäkuvan kehittyminen on mielestäni prosessi, johon vaikuttaa koko oppilaan historia. Opetuskokeilu kesti suhteellisen lyhyen aikaa, joten sen perusteella esittämiini kysymyksiin ei voida saada lopullisia vastauksia.

Opinnäytetyön tekeminen muutti minua opettajana. Uskallan haastaa enemmän omaa luovuuttani ja osaamistani tekemällä omaa opetusmateriaalia yhteistyössä oppilaitteni kanssa, sen sijaan että aina käyttäisimme tunneilla muiden tekemää opetusmateriaalia ja pianonsoittokirjoja. Koen silti myös, että valmiin soittomateriaalin käyttämisessä ei ole mitään väärää ja että se voi parhaassa tapauksessa myös helpottaa ja selkeyttää varsinkin aloittelevan pianonsoitonopettajan työtä. Oman soittomateriaalin työstäminen vei ainakin itseltäni usein paljon aikaa ja jotkin pedagogiset ajatukset ja linjat voivat jäädä vähemmälle huomiolle, kun keskitytään ainoastaan oppilaan toivekappaleiden työstämiseen. Jatkossa voisin miettiä itselleni opettajana piilo-opetussuunnitelman näiden toive-

kappaleiden ympärille. Voisin siis käyttää toivekappaleita paremmin hyödyksi mieltiesäni mitä kaikkea erilaisia oppilaan tarpeita tukevia asioita voisin opettaa hänelle siinä samalla.

Pidän edelleen yhtenä tärkeimpänä opettajan arvoista sitä, että tunnit ovat oppilasta varten ja opettajan tehtävänä on tarjota sellaista opetusta, joka vastaa oppilaan tarpeita. Opinnäytetyön tekoprosessin aikana huomasin, että tässä onnistutaan parhaiten parantamalla oppilaan ja opettajan välistä yhteistyötä ja kommunikaatiota. Opin siis tuntien kuluessa paremmin ymmärtämään oppilaideni tarpeita puhumalla heidän kanssaan ja tulkitsemalla heidän elekieltään ja vastauksiaan kysymyksiini. Kommunikaatioaidoissani olisi toki vielä parannettavaakin ja haluaisin kehittää sitä vielä enemmän vastavuoroiseen suuntaan esimerkiksi niin, että myös oppilas uskaltaisi esittää enemmän kysymyksiä opettajalle.

Opin myös miten tärkeää oppilaan vahvuuksiin keskittyminen on. Oppilaiden on hyvä oppia tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan, sillä ne antavat motivaatiota soittamiseen ja tekevät siitä mielekästä. Oppilaista, joilla on hyvä soittomotivaatio, saa pitkäaikaisia oppilaita ja se hyödyttää myös opettajaa. Oppimisprosessi ei siis ole vain nuottikuvan ulkoa opettelemista, vaan siihen liittyy paljon muutakin. Musiikin tulisi herättää jotain tunteita soittajassa ja siitä olisi hyvä saada nautintoa, sillä se auttaa ylläpitämään pitkäaikaista suhdetta musiikin opiskeluun. Soittotuntien tulisi olla kivoja ja mielekkäitä oppilaille, jotta hänellä olisi syytä jatkaa harrastustaan. Liian usein itsekkin olen opetuksessa keskittynyt pelkkään nuottikuvan opettamiseen.

Käytin opinnäytetyössäni muutamia eri aineistonkeruumenetelmiä. Kirjallisia lähteitä oli saatavilla aiheesta kattavasti. Tämä oli erittäin hyvä asia, mutta se asetti myös tiettyjä haasteita. Tuli huomioida se oliko tieto riittävän tuoretta ja ajankohtaista ja lisäksi oli osattava tiivistää ja keskittyä olennaisimpiin oppilaslähtöisyyden elementteihin, jotta opinnäytetyön laajuus pysyisi kohtuullisena. Jotkin asiat saattoivat jäädä vähemmälle huomiolle ja niihin voisi syventyä vielä laajemminkin. Opetuskokeilustani saatua aineistoa oli yksinkertaisempaa rajata. Opetuspäiväkirja ja nuottikuva soitetuista kappaleista auttoivat opetuskokeilun analysointia. Opetuspäiväkirja toimi lähinnä muistivihkona tuntien kulusta ja tekemistäni havainnoista. Niiden kirjaamiseen olisin voinut käyttää enemmänkin aikaa.

Koska oppilaslähtöinen opettaminen on hyvin laaja aihe, koen että opinnäytetyöni on vain pintaraapaisu aiheesta. Oppilaslähtöinen pedagogiikka ei rajoitu ainoastaan musiikkiin, vaan sitä voi soveltaa myös muiden alojen opiskeluun. Kokeilu kattoi neljän eri aloittelevan pianistin kokemukset ja kuuden opetuskerran kokonaisuuden. Kuusi opetuskertaa on suhteellisen lyhyt aika ja vielä tarkempia ja kattavampia tuloksia olisi saatu jatkamalla kokeilua pitempään. Lisäksi jatkoa ajatellen olisi mielenkiintoista selvittää vielä erilaisempien ja eritasoisten oppilaiden kanssa oppilaslähtöisyyden metodeja. Toivoisin, että opinnäytetyöni herättäisi myös muita instrumenttiopettajia kokeilemaan näitä periaatteita omassa opetuksessaan.

Lähteet

Harju, Annika. 2013. ”Oppijalähtöinen soitonopetus: Oppilaan tarpeiden huomioiminen sisäisen motivaation synnyssä.” Opinnäytetyö, Oulun seudun ammattikorkeakoulu.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013061013651>

Harris, Paul. 2012. *The Virtuoso Teacher: the inspirational guide for instrumental and singing teachers*. London, United Kingdom: Faber Music Ltd.

Huhtinen-Hildén, Laura ja Jessica Pitt. 2018. *Taking a Learner-Centred Approach to Music Education: Pedagogical Pathways*. New York: Routledge.

Hyyry-Beihammer, Eeva Kaisa, Erja Joukamo-Ampuja, Marja-Leena Juntunen, Helka Kymäläinen ja Taru Leppänen. 2013. ”Instrumenttiopettaja oppilaan kokonaisvaltaisen muusikkouden kehittäjänä.” Teoksessa *Musiikkikasvattaja: Kohti reflektiivistä käytäntöä*, toimittajat Marja-Leena Juntunen, Hanna M. Nikkanen ja Heidi Westerlund. Jyväskylä: PS-kustannus, 150-183.

Jordan-Kilkki, Päivi, Eija Kauppinen ja Eeva Viitasalo Korolainen. 2012. ”Johdanto” Teoksessa *Musiikkipedagogin käsikirja*, toimittajat Päivi Jordan-Kilkki, Eija Kauppinen, ja Eeva Korolainen-Viitasalo. Tampere: Opetushallitus, 8-18.

Jordan-Kilkki, Päivi ja Lassi Pruuki. 2012. ”Miten tehdä tilaa kohtaamiselle? Dialoginen työskentelyote opettajan työssä” Teoksessa *Musiikkipedagogin käsikirja*, toimittajat Päivi Jordan-Kilkki, Eija Kauppinen, ja Eeva Korolainen-Viitasalo. Tampere: Opetushallitus, 18-28.

Kosonen, Erja. 2001. Mitä mieltä on pianonsoitossa? :13–15-vuotiaiden pianonsoittajien kokemuksia musiikkiharrastuksestaan. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto
<http://urn.fi/URN:ISBN:951-39-1170-5>

Rudolph, Thomas ja James Frankel. 2009. *YouTube in Music Education*. New York: Hal Leonard Books.

Salakka, Teppo. 2012. "Irti nuoteista – johdanto nuotittomaan musisoimiseen." Teoksessa *Musiikkipedagogin käsikirja*, toimittajat Päivi Jordan-Kilkki, Eija Kauppinen, ja Eeva Korolainen-Viitasalo" Tampere: Opetushallitus, 114-123.

Sandberg, Erja Ja Kaisa Vuorinen 2015. *Kohti vahvuusperustaista opetusta positiivisen psykologian keinoin* (viitattu 12.5.2020). ADHD 1/2016, 12-14. Saatavissa: <http://hdl.handle.net/10138/155103>

Tuovila, Annu. 2003. "Mä soitan ihan omasta ilosta!" :Pitkittäinen tutkimus 7–13-vuotiaiden lasten musiikin harjoittamisesta ja musiikkiopisto-opiskelusta. Sibelius-Akatemia. DocMus-yksikkö. Studia Musica 18. Stakes: Lapset kertovat. Väitöskirja. 318 sivua. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-9658-95-8>

Vapaavuori, Tuomas. 2011. "Oppilaslähtöinen pianonsoitonopetus musiikin yleisen oppimäärän piirissä sekä sovituksia lähestymistavan tueksi." Opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011121418321>

Oppilaiden ennakkohaastattelu

Vastaa asteikolla 1-10 (1: ei yhtään, 3: hieman, 5: en osaa sanoa, 7: melko paljon, 10: erittäin paljon?):

Oletko kokenut aiemmilla soittotunneilla soitettavan materiaalin vaikeustason vaikuttaneen soittamisen mielekkyyteen?

Ovatko yksinkertaiset kappaleet vähentäneet soittomotivaatiotasi?

Ovatko vaikeat kappaleet vähentäneet soittomotivaatiotasi?

Jos olet itse saanut vaikuttaa soittomateriaaliin, niin onko se lisännyt viihtyvyyttäsi soittotunneilla?

Jos olet saanut itse muokata omaa soittomateriaaliasi, onko se tehnyt siitä mielekkäämpää?

Vastaa vapaasti omin sanoin:

Millaiset kappaleet ovat olleet sinun suosikkejasi, soittotunneilla ja sen ulkopuolella?

Mitä haluaisit, että soitamme ja teemme pianotunneilla?

Minkä avulla harjoittelisit mieluiten: Videon, äänitteen, nuottien vai niiden yhdistelmän avulla. Joku muu, mikä?

Tykkäätkö soittaa enemmän ulkomuistista vai esimerkiksi nuottien avulla?

Oppilaiden jälkihaastattelu

Vastaa asteikolla 1-10 (1: ei yhtään, 3: hieman, 5 en osaa sanoa, 7: melko paljon, 10, erittäin paljon?):

Onnistuimmeko löytämään sinulle mieluista soittomateriaalia?

Tuntuivatko kappaleet sinulle merkityksellisiltä?

Koitko kokeilun aikana olevien kappaleitten vaikeustason olevan sinulle sopivia?

Koitko, että soittomateriaalin yhdessä muokkaaminen oli hyödyllistä?

Kuinka paljon koit, että soittomateriaalin yhdessä muokkaaminen lisäsi soittotun-
tien mielekkyyttä?

Vastaa vapaasti omin sanoin:

Mitä opit kokeilun aikana ja mitä sait siitä itsellesi?

Millainen prosessi se oli yhdessä muokata sovituksia?

Mitä haasteita koit tai näet sopivan kappaleen löytämisessä?

Mitkä asiat koit, että lisäsi tai lisäisi kappaleiden merkitystä itsellesi?

Millaista kappaleiden harjoittelu oli kokeilun aikana?

Mitä kehitettävää näkisit prosessin aikana saamassasi opetuksessa?